

Prof. Dr. TANKUT CENTEL

Dergi hazırlıkları ve hazırlanışı esnasında tabii ki yeni dekanımız Sayın Tankut Centel'in kapısını çaldık. Bizleri çok sıcak ve sevecen karşılayan yeni dekanımızla, biz öğrenciler için çok yararlı ve kapsamlı bir şekilde sohbet etme şansını yakaladık.

Justitia: Sayın dekanımız öncelikle Justitia dergisi ve hukuk kulübü adına bizlere bu röportajı gerçekleştirme imkânı verdiğiniz için size bütün hukuk fakültesi adına teşekkür ediyoruz ve yeni görevinizin hayırlı olmasını temenni ediyoruz.

Hem akademisyen hem de idari kimliğe sahip olan biri olarak bize biraz mesleki yaşantınızdan, profesyonel geçmişinizden bahsedebilir misiniz?

Tankut Centel: 1970-1974 yılları arasında İstanbul Hukuk Fakültesinde öğrenim gör-

düm. 1976 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne iş hukuku asistanı olarak girdim. 1980'de hukuk doktoru, 1986 yılında üniversite doçenti, 1993'te de üniversite profesörü unvanlarını aldım. 1999 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığına seçildim ve atandım. 2008 yılı Ağustos ayında oradan ayrıлып, 1 Eylül 2008 tarihi itibarıyla de, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde dekan olarak göreve başladım. Böylelikle, yöneticilik, benim için, adeta bir meslek haline gelmeye başladı. Ancak, şu unutulmamalıdır ki, yöneticiliğin iyi yönlerinin yanında, kötü yönleri de mevcuttur. Yönetici olan kişiler eğitimi kişiliklerinden uzaklaşmadıkları sürece, yani bilim insanı sıfatlarını yitirmedikleri sürece, bir kurumun başında olmak çok güzel bir şey. Uzun süre yöneticilik yapan insanlar, sadece yönetici olarak kalıp araştırma, inceleme ve ders vermeyi bir kenara ittiklerinde ise, yöneticiliğin kötü tarafına kaymış olursunuz. Uzun süren yöneticilikler, bu tehlikeyle karşı karşıya kalmış oluyor. Ancak, buna karşı olarak, yönetim deneyimi kazanmak, özellikle bir kurumu temsil etmek, çok güzel bir görev. Mesleki çalışmalarım ve geçmişim, tabii ki bunlarla sınırlı değil, örnek olarak 1996 yılından beri, Uluslararası Çalışma Örgütü'ne Türkiye'yi temsil eden heyet içinde danışman olarak çalışıyorum. Bu örgüt, sendikalar, işçi hakları ve insan hakları gibi konularda uzman bir grup olduğu için, ben de bu sayede iyi bir deneyim kazandığımı söyleyebilirim. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi için-

de, yine İnsan Hakları Merkezinin kurucusu olarak görev aldım. Bunların yanı sıra, çalışma dünyasıyla da yakından ilgiliyim. Özellikle, işçi ve işveren ilişkilerinde, değişik zamanlarda hazırlanan yasama hazırlık çalışmalarında bulundum. İş Kanunu, Sendikalar Kanunu ve Toplu İş Sözleşmesi Grev Lokavt Kanunu gibi yasaların değişiklik süreçlerinde çalıştım.

Justitia: İşçi ve işveren sendikalarıyla bu kadar yakından ilgilenen biri olarak günümüzde Tuzla'da yaşanan olaylar hakkında ne düşünmektесiniz?

Tankut Centel: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı; normların, standartların izlenmesi konusunda tek yetkili olan kişidir, kuruluştur. Ancak, şu anda, Bakanlığın kendi üzerine düşen bu denetim görevini gereğince ve yeterli şekilde yerine getirdiğine inanmıyorum. Çünkü, işçi- işveren sendikaları gibi gruplar menfaat gruplarıdır, herkes kendi çıkarlarını savunmak zorundadır, bunu mazur görmek gerekir. Ancak, devlet adına denetim görevini yapacak olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını hiçbir zaman göz ardı edemeyiz. Söz konusu kazaların, Bakanlığın bazı işverenlerin üzerlerine gitmeyişi veya gidemeyişi, denetimi yeterince ve daimi yapmayıştından dolayı ortaya çıktığına inanıyorum. Orada bakanlık bazı konulara seyirci kalmış gibi görünüyor. Hangi etkenlerde bu eksikliğin olduğunu tam olarak bilemiyoruz, tabii ki. Ancak, bu konuyu inceleyen bir sürü araştırma ve inceleme grupları var. Ve bu gruplar güzel çalışmalar yapıyorlar, ancak bunlar yeterli olmuyor. Önemli olan, denetim yetkisini kullanacak olan Bakanlık müfettişleri. Bu müfettişler, tedbir alınması konusunda işverenlere yeterince baskı uygulamadıkları için, maalesef böyle kazalar meydana geliyor.

Justitia: Türkiye'nin tarihi sürecine baktığımızda 80lerden sonra işçi sendikalarının güçsüzleştiği ve işçilerin çok daha zor ve kötü bir duruma sürüklendiğini savunan görüşlere katılıyor musunuz?

Tankut Centel: Evet, bu görüşe katılıyorum, ama bunu hazırlayan hukuki etkenler var. Biz hukukçular, bu etkenleri konuş-

mak ve bilmek durumundayız. Bu etkenlerin içerisinde, 1961 Anayasası büyük önem taşımaktadır. Özgürlükleri esas kılan, kısıtlamaları ise istisna sayan bir anayasadır. 1982 anayasası ise, bunun tam tersini, yani kısıtlamaları esas kılan, özgürlükleri ise istisna sayan bir anayasadır. Tabii, bu çerçevede içerisinde ister istemez işçi sendikalarına tanınan haklar ve yetkiler de daraltılmış oluyor. 1982 anayasası çerçevesinde getirilen Sendikalar Kanunu, Toplu İş Sözleşmesi Grev Lokavt Kanunu da, ister istemez, sendika yöneticilerinin ellerini kollarını bağlamış durumda. Son dönemde, iş güvencesi hükümleri kabul edildi, ama iş güvencesi ancak toplumun bir kısmına tanınmış durumda. Toplumun bir bölümü, bu güvenceden yoksun, ama 1980 öncesinde bunun dahi olmadığını görüyoruz. Getirilen bu kısıtlamaların, hem demokratikleşme süreciyle hem de Avrupa Birliği katılım süreciyle yavaş yavaş değiştiğini görüyoruz. Sadece siyasi yaşamda değil, iş yaşamında da demokrasinin geliştirilmesi ve yaşatılması lazım.

Justitia: Siz hayatınızın hiçbir evresinde yöneticilik kişiliğinizin öğretim üyeliğinin önüne geçtiği bir süreç yaşadınız mı?

Tankut Centel: Tabii ki, bazı zamanlarda bunu hissediyorum, Yargıtay kararlarını iyi takip etmek, öğrenciyle diyalogu hiç kes-

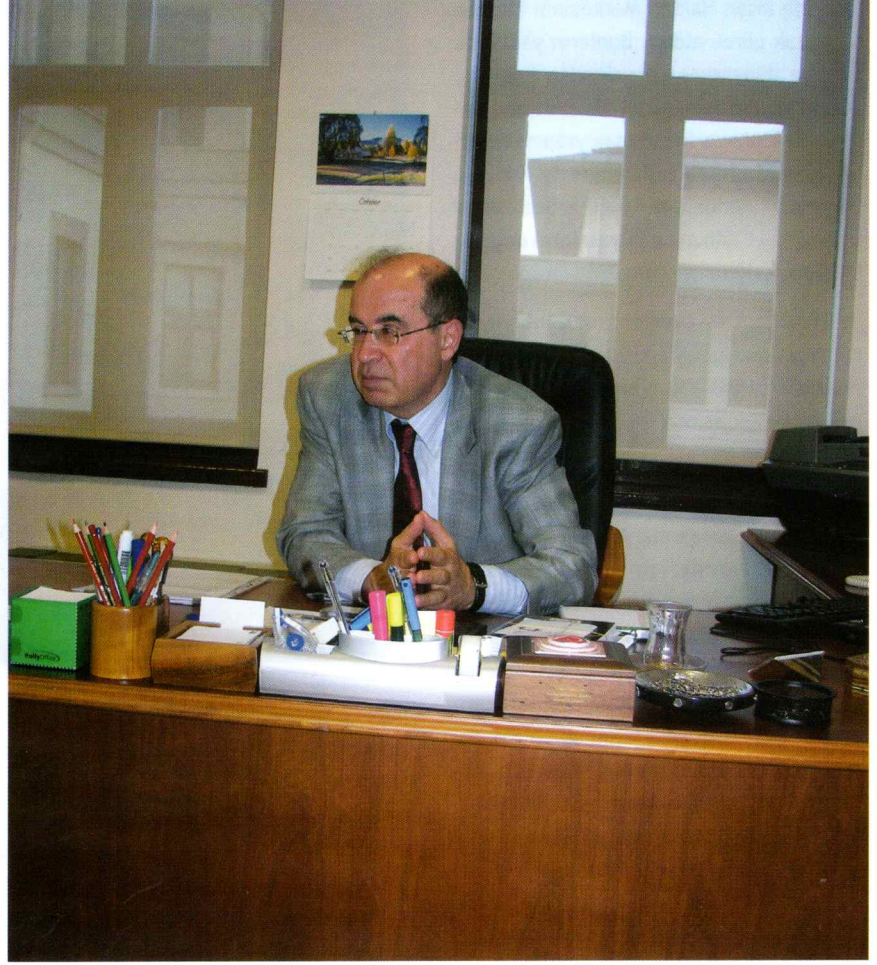
memek lazım. Öğrenciler, bizim için bir laboratuardır. Sizlere bir şeyler öğretirken, aynı zamanda biz de birçok şey öğreniyoruz. Sadece yöneticilik vasfını kullanan, masanın başından kalkmayan bir insan, zamanla körelir. Bu yüzden, dekanlık yaptığım bütün süreçler içerisinde, hiçbir yasal zorunluluğum olmasına rağmen, diğer bütün öğretim üyeleri gibi ders verdim. Ders vermediğiniz zaman kararları, içtihatları takip etmenize gerek kalmaz. İchtihatları, kararları, kitapları, öğretişi, öğrencilerdeki gelişmeleri takip etmediğiniz zaman akademik kimliğiniz ikinci plana düşer. Bazı öğretim üyeleri de, sadece ders verir ve yayın yapar, ama yönetime hiçbir şekilde katılmaz ve sorumluluk almaz. Bu da, kötü bir şeydir. Bunlar, iki ayrı uçtur, bu uçların arasında kalabilirseniz, iyi bir yönetici ve aynı zamanda iyi bir akademisyen olabilirsiniz.

Justitia: Takip ettiğimiz kadarıyla üniversitemizde de dekanlıktan öncede iş hukuku derslerine misafir profesör olarak katılmışsınız. Hem devlet hem de vakıf üniversitesinde hem dekanlık hem de öğretim üyeliği yapmış biri olarak, idari ve akademik yapı olarak farklılıkları ve benzerlikleri bize anlatabilir misiniz?

Tankut Centel: Evet, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde iki dönem boyunca iş

hukuku alanında misafir profesör olarak ders verdim. İdari yapı bakımından devlet üniversitelerinde daha fazla sayıda öğrenci, daha çok sayıda öğretim üyesi bulunduğu için sorunlar ile problemlerin boyutu daha büyüktü. Yönetici olarak, bütün bu sorunların üstesinden gelmek gerekmektedir. Vakıf üniversitelerinde daha az sayıda öğrenci, daha az sayıda öğretim üyesi ve daha az sayıda idari personel olduğu için sorunlar, daha az oluyor ve çözümlenmesi daha kolay oluyor. Ayrıca, vakıf üniversitelerininin maddi olanakları çok daha iyi durumda, devlet üniversitelerinde maddi olanaklar hem daha kısıtlı hem de bürokratik işlemler çok daha fazla. Akademik yapıya gelindiğinde ise; vakıf üniversiteleri daha çok misafir öğretim üyeleriyle çarkı döndürmek durumunda kalıyor, bu benim kesinlikle hoşuma gitmeyen bir şey. Ben de buraya bu iddiayla geldim ve buradaki kadrolu öğretim üyesi sayımızı yükseltmeyi hedefliyorum. Çünkü, dışarıdan gelen öğretim üyelerinin kuruma sa-

Ancak, devlet adına denetim görevini yapacak olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nı hiçbir zaman göz ardı edemeyiz. Söz konusu kazaların, Bakanlığın bazı işverenlerin üzerlerine gitmeyişi veya gidemeyişi, denetimi yeterince ve daimi yapmayışından dolayı ortaya çıktığına inanıyorum.

hip çıkmaları çok zordur. Bu sayının hem niteliksel hem de niceliksel olarak yükselmesi halinde, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi iyi bir yüksek öğretim kurumu olur. Vakıf üniversitelerinde okuyan öğrenciler, sayı bakımından şanslıdır çünkü devlet üniversitelerinde sayı çok yüksek olduğu için öğrenciyi tanımak çok zordur.

Justitia: Sizin değerlendirmelerinize göre, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesinin diğer vakıf üniversitelerine oranla durumu nasıl?

Tabkut Centel: Kesinlikle, en iyisi olduğuna inanıyorum. En iyisi olduğuna inanmasam, zaten bu görevi kabul etmezdim. Çünkü, daha önce de çeşitli vakıf üniversitelerinden bu tip teklifler aldım. Burayı kabul etmemde öğrenci kalitesi, çalışma ortamının iyiliği, araştırma yapma hususundaki destek gibi beni çeken faktörlerin varlığıdır.

Justitia: hukuk öğrencilerinin üniversitemizde başlıca sorunlarında biri maalesef kütüphanemizin diğer üniversitelere oranla biraz eksik kalması, fakülte olarak bu konu hakkında bir projeniz var mıdır?

Tankut Centel: Ulaşmak istediğim üç ana hedeften bir tanesi de, önemli hukuk kitaplarının yer aldığı bir kütüphanedir. Fakülte kütüphanesi olarak değil, Koç Üniversitesi kütüphanesi olarak düşündüğümüzde, elbette kaynakların zenginleştirilmesi başlıca amaçlarımdandır. Şu andaki yayınları takip edebilecek gücümüz mevcut, asıl önemli olan ise geçmişteki yayınların kütüphanemize katılmasıdır. Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi, henüz altı yaşında. Onun için geçmişe yönelik yayınların edinilmesi ve zenginleştirilmesi, tabii ki zaman alacaktır. Kütüphanemizin zenginleştirilmesiyle beraber, gelecek yıl yüksek lisans programı açmayı hedefliyo-

ruz. Yüksek lisans programı için öğrencilere araştırma ve bilgi edinme olanaklarını sağlamak gerekir. Zengin bir kütüphane, öğretim üyesini de çeken bir unsurdur; çünkü, öğretim üyesi, gerekli araştırma, inceleme için gelmektedir ve her şeyden önce zengin bir kütüphane ister.

Justitia: 2008 yazında, 15 hafta boyunca okulumuzun genel olarak bütün fakültelerinde akademisyen olmak isteyen öğrenciler için araştırma grupları kuruldu ve belli konularda araştırmalar yapıldı yalnız bu fakültelerin arasında hukuk fakültesi yoktu siz böyle bir çalışmaya sıcak bakar mısınız?

Tankut Centel: Daha önce böyle bir çalışma yapılmadı, ama sizlerden istek ve talep olursa, eğer bu sizler için bir ihtiyaçsa, tabii ki böyle çalışmalara biz de dahil olabiliriz. Hem lisans hem de yüksek lisans için yurtdışına gidecek olan öğrencilerime mutlaka referans mektubu veririm. Benim için önemli olan, öğrencimin yurtdışında kurumunu temsil etmesidir.

Justitia: Sizin için iyi hukukçu kimdir?

Tankut Centel: Kant'a göre, henüz hukukun tanımını bile doğru düzgün yapamadık, bu durumda hukukçu tanımını yapmak da oldukça güç. Ama çok genel hatlarıyla bahsetmek ya da tanımlamak gerekirse; öncelikle çağdaş olmalıdır. Çağdaşlık tanımının içinde Atatürk ilkelerine inanan, Cumhuriyet kazanımlarına güvenen, insan haklarına saygılı bireyler dâhildir. Ayrıca, okuyan, kararları takip eden, dünya çapında düşünen ve yaşayan ve teorik bilgisinin yanında pratik olan iyi hukukçu sayılabilir. Benim pozitivist yönüm, belki de uzmanlık dalımdan olsa gerek, biraz daha ağır basmaktadır. Genelde kamu hukukçuları çok soyut konuşurlar, ama pozitivistler halkı daha yakından takip ederler ve sorunları daha iyi analiz ederler. Sadece ulusal düşünmeyip, yalnızca ulusak hukuk sistemi takip etmeyip küreselleşen dünyayı da gelişen teknolojiyle takip eden, dünyayı tanıyan yani global olan hukukçu olmak da, çok önemlidir.

Justitia: Koç Üniversitesinin en büyük avantajlarından biri de bazı derslerimizin kendi

alanlarında uzman olan, yabancı üniversitelerde öğretim üyesi yapan, yabancı profesörler tarafından anlatılması. Bu sistem devam edecek mi?

Tankut Centel: Bu sistemi biraz değiştirdik. Daha önceden yabancı profesörlerin anlattığı derslerin bir koordinatörü oluyordu, ama dersleri gelen öğretim üyeleri anlatıyordu. Şimdi ise, koordinatörler, dersin esas sahibi ve dersi yabancı dilde işliyor ama bunun yanında yabancı öğretim üyeleri de misafir öğretim üyesi olarak bizlere katılıyorlar. Bu sistemi değiştirmemizdeki amacımız, gelen yabancı hocaların anlattıkları konular arasında zaman zaman bütünlük sağlanamaması ve derse sahip çıkacak birinin olmayışı oldu. Mesela, gelen profesörler sınav sorularını bırakıyorlar ama kağıtları okumuyorlar, bu da öğrenciler üstünde haklı bir endişe uyandırıyor. Her ders için olmasa da, uluslararası konuları içeren derslerde misafir olarak yabancı profesörlerin bizlere katılmasını sağlayacağız. Esasen, mevcut hukuk sistemimiz içinde, zaten bütün derslerin yabancı dilde anlatılması beklenemez ve böyle bir tutum, yararlı da olmaz.

Justitia: Son olarak dergimizin okuyucu kitlesini oluşturan genç hukukçulara ne gibi önerileriniz, temennileriniz olabilir?

Tankut Centel: Her şeyden önce bu dört yıllık süren yükseköğrenimle sınırlı kalmaları, mutlaka bir yüksek lisans yapsınlar. Nitekim, ileride geçilecek olan sisteme göre, hukuk öğrenimi, özellikle Koç Üniversitesi gibi çekirdek derslerin yoğun olduğu üniversitelerde beş yıl olmalıdır. Dört yıllık bir öğretim, maalesef, az geliyor ve bunun üzerine bir ya da iki yıl için yapılmış olan bir yüksek lisans, sizler için iyi hukukçu yolunda önemli bir adımdır. Buradan mezun olan öğrencilerimizi takip ediyorum, genel olarak ünlü hukuk bürolarında kendilerine iş bulabiliyor. Bu durum, üniversite başarılarımız açısından çok önemli; çünkü, mezunlarımız, açıkta kalmıyor ve iş bulabiliyor. Bu çalışan arkadaşlarımız da, belli bir süre sonra yurtdışında veya yurtiçinde bir yüksek lisans programına katılıyorlar. Bu belli süre çalışan arkadaşlarımızın tekrar okula dönmeleri,

Yargıtay kararlarını
iyi takip etmek,
öğrenciyle diyalogu
hiç kesmemek lazım.
Öğrenciler, bizim için
bir laboratuardır

yani akademisyen olmaları çok görülen bir olay değil. Zaten, üniversite biter bitmez akademik hayata atılan öğrencilerin daha başarılı oldukları görülüyor. Gelişmeler mutlaka takip edilmeli ve özellikle mahkeme içtihatları, bir hukukçunun sürekli takip etmesi gereken şeylerin başında gelir. Okul her zaman, her koşulda biter. Diğer yandan, öğrenci etkinlikleri, insan yaşamında çok önemli bir yere sahiptir. Okul hiçbir sosyal aktiviteye katılmadan biterse, bunun hiçbir önemi yoktur, bana göre. Hem derslerinde başarılı hem de sosyal anlamda aktif bir öğrenci en iyi öğrenci tipidir.

Justitia: Fakültemizin bütün öğrencileri adına bize bu röportajı yapma imkânı tanıdığınız için çok teşekkür ederiz.

Tankut Centel: Ben çok teşekkür ederim. Başarılarınızın devamını diliyorum.

Yeni dekanımızla yaptığımız keyifli sohbetin ardından hepimizin yüzünde bir gülümseme vardı. Sorularımıza içtenlikle cevap veren, sorunlarımızı, ihtiyaçlarımızı sabırla dinleyen ve bunları aşmak için elinden geleni yapacağına emin olduğumuz dekanımız Sayın Tankut Centel'e tekrar hoş geldiniz diyoruz.

Hazırlayanlar:

Can Talaz
Efecan Yıldırım
Ceren Şaylı